

Mistr srdce a meče

Masaaki Hatsumi představil ninjutsu světu. Díky němu se toto bojové umění dnes učí i v Evropě

Slovo ninjutsu může působit tajemně. Ti, kdo tento styl ovládají, jsou ve filmech zobrazováni se zahalenými obličejí a v černém oděvu. Nejvýše postavený ninja na světě se však neskrývá. Ani není tajemný.

Masaaki Hatsumi stojí v čele organizace Bujinkan, která navazuje na nejstarší japonská bojová umění a sdružuje několik škol ninjutsu. Mezi jeho žáky jsou agenti tajných služeb: amerických FBI, CIA a izraelského Mossadu. Umění boje u něj studují i britští, francouzští a němečtí policisté. Působil jako poradce při natáčení filmů včetně bondovky Žiješ jenom dvakrát. Je autorem asi čtyřiceti knih o ninjutsu a desítek televizních výukových pořadů. V neposlední řadě je však tím, kdo toto umění rozšířil do Evropy a Spojených států. Dnes má po světě několik tisíc žáků.

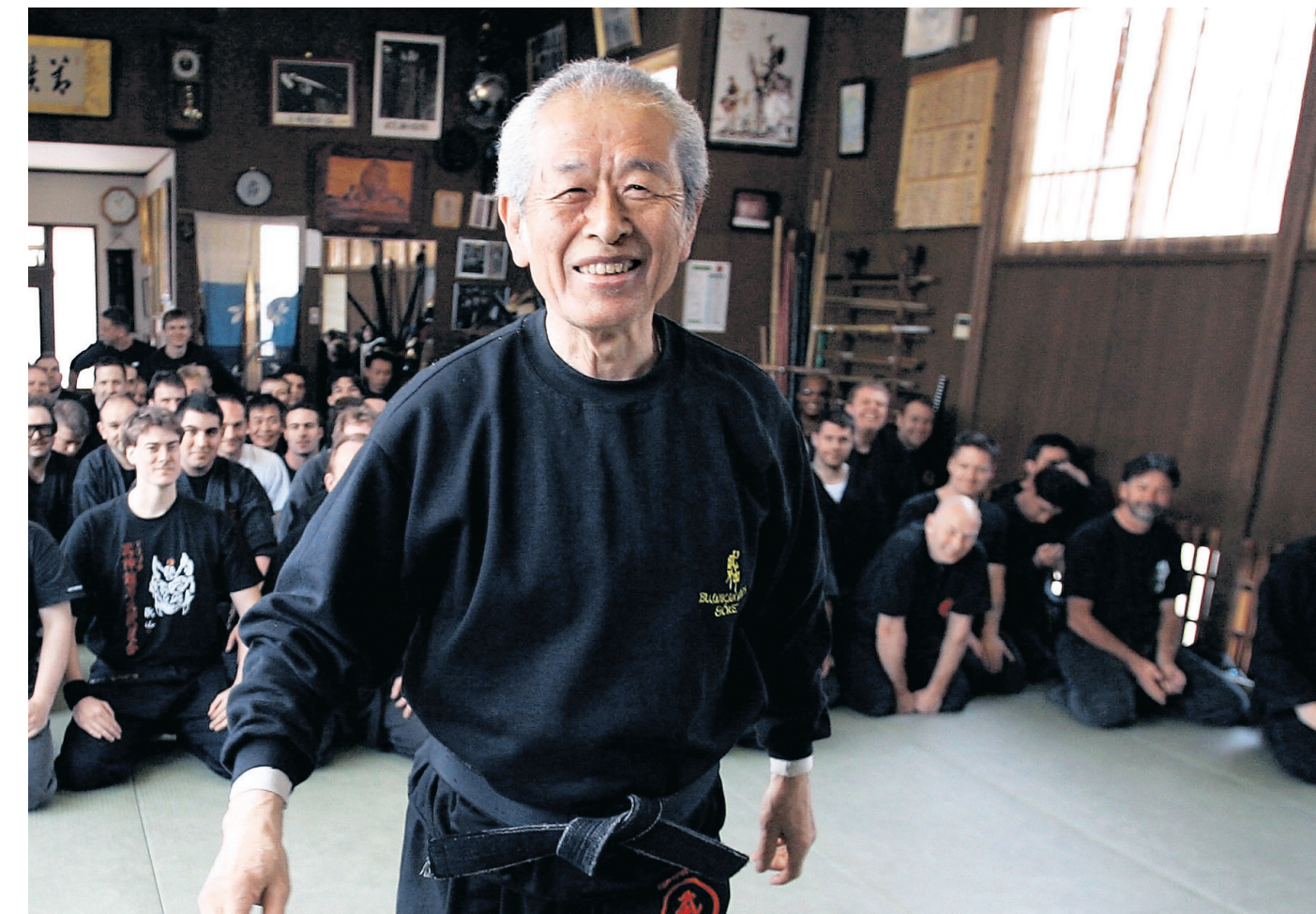
Mistři bojových umění

Ninjutsu, které se dá do češtiny přeložit jako umění srdce a meče, rozhodně není utajované bojové umění. Jeho mystičnost spíše způsobila v 80. letech boom amerických filmů, v nichž tajemní ninjové na postkání zabíjejí samuraje, císařovy rytíře. Pravdou je, že vždy tvořili v Japonsku jinou třídu. Pokud je lze k někomu přirovnat – pak byli jako současně elitní zášahové jednotky.

„Tím, že se ninjutsu šíří, se vyvíjí. Pokud by bylo jen pro uzavřenou společnost, nedokázalo by se přizpůsobit době. Těžko by také nacházelo nové talenty,“ říká Hatsumiho student a učitel ninjutsu pro Českou republiku Luboš Pokorný, držitel 15. danu, nejvyššího stupně technické vyspělosti. „Například judo už není možné rozvíjet, jelikož musí zůstat jako sportovní styl. V tom je ninjutsu jiné, každá technika má tisíce variant, které se stále vyvíjejí... Nic není nemožné.“ Nikdy nebylo přeměněno na sport jako většina stylů. Znamená to, že dodnes nejsou pravidla, podle nichž by mohli ninjové soupeřit, aniž by se smrtelně zranili.

Poslední ninja

Poslední skutečný mistr ninjutsu byl Toshitsugu Takamatsu. Hatsumi na první setkání s ním vzpomíná: „Nahánělo to strach. Tenkrát jsem trénoval s mnoha různými instruktory, ale nikdy jsem necítil obavy, dokud jsem nepotkal Takamatsu sense-

UZNÁVANÝ UČITEL. Masaaki Hatsumi se svými žáky, kterých jsou po světě tisíce.

FOTO: AP – ITSUO INOUE

ie (titul pro oslovení učitelů – pozn. red.)... Do toho dne jsem nevěděl, co znamená strach.“ Luboš Pokorný k tomu poznamenává: „Vycítil, že Takamatsu měl za sebou boje na život a na smrt... Byl tak posledním skutečným ninjou, neboť na rozdíl od něj Hatsumi v době po druhé světové válce nikdy bojoval na život a na smrt nemusel.“

Masaaki Hatsumi se narodil v roce 1931 v japonském městě Noda. První bojové umění začal studovat už ve svých sedmi letech, kdy trénoval s otcovým dřevěným mečem. V dalších letech se věnoval snad všem známým japonským bojovým uměním: judu, kendu, karate... Ve svých dvaceti letech už měl 4. dan v judu.

Když Američané po druhé světové válce zakázali Japoncům na několik let tradiční umění trénovat, věnoval se západnímu boxu. Když pak učil americké vojáky základům juda, uvědomil si, že jsou schopni rychle zvládnout to, co se Japonci obvykle učí roky. „Američané zkrátka byli fyzicky silnější,“ vysvětluje Pokorný, který je Hatsumiho studentem již sedmnáct let. „Zvládat tento styl pro ně bylo snazší.“

Hatsumi hledal něco více. V roce 1957 se dozvěděl, že v Kashiwaba-

ře žije poslední mistr ninjutsu Toshitsugu Takamatsu. Hatsumi se za ním vypravil, překonal počáteční strach a studoval u něj celých patnáct let. „Vydržel jsem díky tomu, že jsem dokázal cítit, jak děsivý a současně vznešený Takamatsu sensei byl,“ vzpomíná Hatsumi, který kvůli svému učiteli vikend co vikend absolvoval zhruba dvanáctihodinovou cestu vlakem.

Trénink ninjutsu se neobejde bez bolesti. „Také jsem křičel bolestí, ale Takamatsu sensei mi vynadal: Pane Hatsumi, když něco bolí, je to důkaz, že jste naživu. Nikdy vás nesmí zastavit to, že cítíte bolest.“ Hatsumi dodává: „Byl to opravdu laskavý učitel.“

Takamatsu, který zemřel v roce 1972, studoval ninjutsu u strýce, který prošel několika školami. Každá škola bývala zaměřena na jiný druh boje, jako lámání kostí, údery na svaly a nervová centra, umění špionáže, boj s mečem, sekýrou či palicí... ale i třeba umění skrývání se a vyzvědačství. Před smrtí jmenoval svým nástupcem nejlepšího žáka – Masaaki Hatsumiho.

Nebylo to však jen ninjutsu, čím se Hatsumi v životě zabýval. Vystupoval na tokijské univerzitě Meiji obor divadelní produkce a medicí-

nu. Krátce po složení zkoušek si otevřel chiropraktickou ordinaci ve svém rodném městě a oženil se s učitelkou tance Mariko. Ve volném čase se věnoval malování, hudbě, psaní a především výuce ninjutsu. Ve všech těchto oblastech přitom dosahoval významných ocenění.

Za hranicemi Japonska

Evropa a Spojené státy se o něm dozvěděly koncem 70. let, kdy jeden z jeho studentů představil veřejnosti to, co ho Hatsumi naučil. Ninjutsu ihned doslova uchvátilo západní svět. Obrázky, filmy a knihy plné tajemných ninjů, kteří pomalu nevycházejí na denní světlo, byly téměř na každém rohu. Ve vlně amerických filmů se objevil obrázek ninjů coby všehoschopných mužů zahalených od hlavy až k patě do černé barvy. Přitom jejich tradiční oděv nikdy nebyl speciální, byl jen upraven k tomu, aby se snáze mohli pohybovat. Barvy byly různé, vždy podle prostředí – nejčastěji hnědá.

Hatsumi pak v roce 1983 představil toto bojové umění v USA osobně. Roku 1990 už byl natolik známý, že musel svou lékařskou praxi zavřít, aby vyhověl všem žádostem o výuku. Nebylo to však jen nin-

jutsu, ale také staré tajjutsu, neboli umění těla, a bujutsu, které patří k nejstarším bojovým uměním v Japonsku. Hatsumi již v 70. letech převzal těchto devět škol – pod názvem Bujinkan pokračoval ve výuce toho, co se naučil od mistra Takamatsua.

Škola není úplně stejná jako ta, kterou prošli starší mistři. Mnohé se změnilo. Hatsumi například zvýšil počet danů z původních deseti na patnáct. „Rozšířil je o elementy – zemi, vodu, vzduch, oheň a prázdno,“ vysvětluje Pokorný. „Například dnes se boj se zbraněmi učí jen pro pochopení umění. Tato doba patří umění těla. Nicméně způsob boje, který se naučíte, se dá aplikovat i na zbraně moderní.“

Více než techniky samotné je ovšem důležitější učení a rozvíjení intuice. „Hledáme něco, co je přirozené. Je to vlastně takový návrat k lidské přirozenosti,“ říká Pokorný. „Znak srdce ve slově ninjutsu spíše znamená cit či samotný život.“

Podle Hatsumiho musí ninja cítit nebo vnímat to, co je skryto, to, co není vidět. Tomu odpovídá i zkouška na pátý dan: mistr stojí za zády studenta s mečem, student musí uhnout, aniž by viděl, kdy ho mistr hodlá udeřit do hlavy. Útok musí zkrátka vycítit. Dříve se používal

Život v datech

- 2. prosince 1931** – narodil se v japonském městě Noda; vystudoval medicínu a divadelní produkci
- 1957** – začal studovat ninjutsu u posledního skutečného mistra Toshitsugu Takamatsua
- 1966** – začal učit svého prvního zahraničního studenta, Dorona Navona z Izraele
- 1972** – po smrti Toshitsugu Takamatsua se stal nejvyšším mistrem ninjutsu
- 1990** – ukončil svou lékařskou praxi a začal se plně věnovat výuce ninjutsu

klasický meč, ale aby se předešlo zraněním, zkouší se nyní s mečem dřevěným. „Test na pátý dan není jen o tom dokázat se něčemu vyhnout, je to o tom vidět za, vnímat, co je skutečný význam,“ vysvětluje Hatsumi.

Pozdrav od Havla

Zdi v jeho domě jsou posety fotografiemi ze setkání s řadou prezidentů a jiných představitelů vlád mnoha zemí, různými oceněními či čestnými doktoráty. Mezi nimi i pozdrav a přání od Václava Havla. Nechybí ani členství ve významných světových organizacích i třeba čestná občanství Texasu, Los Angeles či Dublinu. Nejvyšší ocenění dostal v roce 2000 od samotného japonského císaře.

„Nikdy jsem nepřemýšlel o tom, že bych s tréninkem skončil... Jediné, o čem jsem přemýšlel, je, že bych přestal učit, protože v minulosti jsem měl pár velmi hloupých studentů. Takže jsem zvažoval přerušování učení, ale nikdy ne ukončení tréninku,“ svědčil se v jednom z rozhovorů Hatsumi.

Přestože letos oslaví 75. narozeniny, s výukou ani s tréninkem dosud nepřestal. Nicméně už dnes zřejmě uvažuje o svém nástupci, kterého by měl vybrat ještě před smrtí, aby zabránil případným sporům o to, kdo bude pokračovat v jeho učení.

Ten, kdo Hatsumiho jednou vystřídá, musí být dobrý bojovník, ale nejen to. Musí mít především schopnosti předávat a učit ninjutsu dál. K tomu je třeba talent. Koho si vybral za svého nástupce, zatím neprozradil. Může to být kdokoli. „Neustále vás zkouší, kdykoli a kdekoli – při tréninku, na obědi, na procházce... Trénink probíhá všude a vy musíte být stále ve střehu, protože vaše emoce a chování bez přestání kontroluje,“ říká o svém učiteli Pokorný.

DAGMAR ŠANDAROVÁ

Kouzelná karta

Velká čtenářská hra MF DNES

Tři kroky k denní výhře

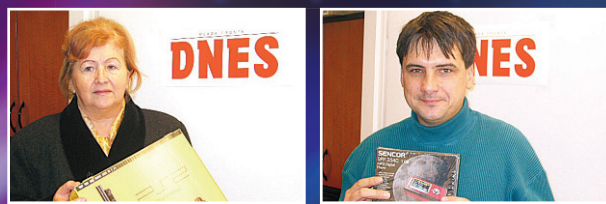
- 1 Škrtejte každý den čísla z MF DNES
- 2 Zaškrtni jste v jednom poli všechna čísla? Okamžitě vyhráváte cenu daného herního pole
- 3 Nejpozději do druhého dne volejte výherní linku 234 600 400

Další podrobnosti ke hře najdete na www.mfdnes.cz

Vyhraje Škodu Fabia Combi a denně spoustu hodnotných cen!

Výherci

Výhercům gratulujeme! Hrajte i Vy, každý den se totiž vyhrává.

Výherci paní Bohušová a pan Svěchta si svou cenu již převzali.

LCD televizor
Jaroslav Krchov, Praha

MP3 přehrávač
František Siegelbauer,
Jankov

Dnešní výherní čísla najdete na straně A2

POZOR!

Nová šance na výhru!

LCD televize

domácí kino

playstation

dig. fotoaparát

MP3 přehrávač

set-top-box

MLADÁ FRONTA
DNES